

Nr 85.

Av herr Svedberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till svenska vall- och mosskulturföreningen.

Svenska Vall- och Mosskulturföreningens styrelse har i underdånig skrivelse av den 29 augusti 1939 för budgetåret 1940—1941 anhållit om statsanslag, med

dels 207.000 kronor, för upprätthållande av föreningens verksamhet i nuvarande omfattning,

dels 26.000 kronor, för upprättande av två nya konsulenttjänster i Norrland inklusive härför erforderliga rese-, traktaments- och övriga kostnader,

dels 6.000 kronor för genomförande av nödvändiga reparationer av institutionsbyggnaden.

Förstnämnda belopp, 207.000 kronor, motsvaras under nu löpande budgetår av ett statsanslag av 198.800 kronor. Av den begärda ökningen, 8.200 kronor, avsåg 1.500 kronor att täcka ökade kostnader för fastighetens renhållning och 4.700 kronor att möjliggöra utbetalning av 5 % högre dyrtidstillägg till föreningens ordinarie tjänstemän, i anslutning till under föregående år till tjänstemännen vid Sveriges Utsädesförening beviljat högre dyrtidstillägg.

Här angiven ökning av det ordinarie statsanslaget tillstyrktes av kungl. lantbruksstyrelsen intill ett belopp av 6.200 kronor, varigenom anslaget skulle komma att uppgå till 205.000 kronor. Kungl. lantbruksstyrelsen tillstyrkte bl. a. dessutom, under vissa förutsättningar, upprättandet av de två nya konsulentbefattningarna, dock med en reducering av anslaget härför till 23.000 kronor. Kungl. lantbruksstyrelsen har alltså förordat en höjning av föreningens statsanslag för möjliggörande av en intensifiering och utökning av dess upplysnings- och demonstrationsverksamhet, utöver nuvarande ram, särskilt avseende verksamheten i Norrland. Under normala förhållanden ansågs sålunda föreningens upplysningsverksamhet böra utökas.

Sedermera har den nuvarande krissituationen inträtt, med dess trängande krav på beskränningar av statsanslagen till olika ändamål. I Kungl. Maj:ts proposition till årets riksdag har Svenska Vall- och Mosskulturföreningens statsanslag i anslutning därtill föreslagits sänkt till 175.000 kronor.

Enligt av motionärerna vid tidigare behandling av ärenden rörande föreningens stat vunnit kännedom avser den organisation, som i enlighet med statsmakternas beslut upplagts inom föreningen, tvenne samverkande syfte-

mål nämligen dels forsknings- och försöksverksamhet, dels upplysnings- och demonstrationsverksamhet bland landets jordbrukare. Båda verksamhetsgrenarna kräva för ett effektivt bedrivande en tillfredsställande omkostnadsstat, vilket icke minst är fallet med upplysningsgrenen. Omkostnadsstaten har redan tidigare beskrivits med 12.000 kronor. Skulle nu ytterligare ända till 25.300 kronor borttagas från omkostnadsstaten utan minskande av antalet anställda tjänstemän enligt föreningens fastställda avlöningsstat, bleve föreningens verksamhetsmöjligheter så gott som helt kringskurna. Detta skulle i synnerhet komma att drabba upplysningsverksamheten på vallkulturens område, en verksamhet, som synes oss särskilt angeläget att under nuvarande krissituation så mycket som möjligt intensifiera.

Resekostnaderna för de tjänstemän, som nu bedriva sådan verksamhet, äro, på grund av verksamhetens art, ganska höga. Med en ersättning, för färd i bil, av mellan 20 och 25 öre pr km och ett dygnstraktamente av 16 kronor uppgå kostnaderna pr konsulent till omkring 5.750 kronor pr år räknat. Då de verkliga omkostnaderna nu hava stigit avsevärt, kunna grunderna för ersättningen näppeligen för nästa budgetår sättas lägre än de för närvarande gällande.

Tidsläget synes vidare kräva, att även sådana tjänstemän, som under normala förhållanden i huvudsak syssla med forsknings- och försöksverksamhet, nu beredas tillfälle att, i den mån viss del av sistnämnda verksamhet kan uppskjutas, så mycket som möjligt delta i upplysningsverksamheten. Viss del av medelstilledningen för försöksverksamheten skulle sålunda tillfälligt kunna överföras till att bestrida kostnaderna för sålunda utökad upplysningsverksamhet, inriktad på att med utnyttjande av redan vunna resultat och erfarenheter bedriva en intensiv propaganda för ett ändamålsenligt utnyttjande av föreliggande möjligheter till självförsörjning med hemmaproducerade fodermedel. Detta vore en åtgärd till krisberedskapens stärkande, genom utnyttjande av med statsanslaget avlönade tjänstemän.

Föreslagen nedskärning av omkostnadsstaten icke blott omöjliggör ovan angiven tillfällig intensifiering av upplysningsverksamheten, utan framtvingar dessutom med nödvändighet en avsevärd inskränkning i den upplysningsverksamhet, som under normala förhållanden bedrivs. Nedskärningen skulle sålunda innebära ett avstående från utnyttjande av föreliggande möjligheter till krisberedskapens stärkande. Då det rör sig om vårt lands på området för foderförsörjning genom rationell vallkultur mest erfarna tjänstemän och då just detta område inom lanthushållningen torde erbjuda de största möjligheterna för stärkande av vår beredskap, synes det oss böra ifrågasättas, om det kan anses förenligt med statsnyttan att nu inskränka just dessa tjänstemäns verksamhetsmöjligheter. Motionärerna anse icke den besparing, som i Kungl. Maj:ts proposition föreslagits, uppväga de olägenheter, som en inskränkning i föreningens upplysningsverksamhet skulle innebära.

Motionärerna vilja icke heller underlåta att framhålla, att riksdagens anslag till föreningen år 1938 bestämdes skola vara normerande för verksamhetens omfattning och anslagsram under de tre efterföljande budgetåren, alltså till och med budgetåret 1940—1941. Detta förhållande innebär i och för sig ett starkt skäl emot nedskärning av föreningens verksamhetsram. I föreningens underdåniga skrivelse, varav avskrift bifogas (bil. 1), har dess styrelse också framfört denna treårsperiod såsom motivering för, att anslag icke nu begärts för vissa, eljest väl motiverade kompletteringar av föreningens anslagsstat.

Föreningens styrelse har emellertid icke velat avvakta treårsperiodens utgång, när det gällt att söka vinna Kungl. Maj:ts och riksdagens intresse för en kraftig framstöt till intensifiering av upplysningsverksamheten i Norrland. Även kungl. lantbruksstyrelsen har funnit motiveringen härför så stark, att dess tillstyrkan lämnats till ett statsanslag, utanför ramen för angiven treårsperiod, i och för upprättande av tvenne nya konsulenttjänster för verksamheten i Norrland. Föreningsstyrelsens motivering härför återfinnes i dess underdåniga skrivelse (bil. 1). Kungl. Maj:t, som i motsats härtill sett sig nödsakad föreslå riksdagen att minska föreningens förutvarande statsanslag, har icke föreslagit riksdagen att bevilja något anslag för angivet ändamål.

Motionärerna dela helt föreningsstyrelsens och kungl. lantbruksstyrelsens uppfattning rörande de nya konsulenttjänsternas stora behövlighet. Vi vilja kraftigt framhålla betydelsen av, att dessa nya tjänster komma till stånd just nu. Nu, mer än eljest, är det angeläget, att intet underlåtes, som kan göras för att stärka det norrländska jordbrukets självförsörjning. Upplysning på vallområdet är måhända det mest trängande behovet för jordbruket i vår nordligaste landsända. Vallkulturen och myrodlingen äro här fast sammanknutna med varandra, och föreningens hittillsvarande framgångsrika insats för rationell foderförsörjning genom ändamålsenligt skötta och utnyttjade betes- och slåttervallskulturer, är så väl dokumenterad, att det synes motionärerna vara angeläget, att just denna institution beredes möjligheter att fortast möjligt avsevärt intensifiera och utvidga sin gagnande verksamhet i Norrland.

Föreningens konsulentdistrikt äro nu till antalet fyra, men skulle efter tillkomsten av de två nya konsulenttjänsterna bliva sex. Det nuvarande Norrlandsdistriktet, som f. n. betjänas av en tjänsteman, skulle efter uppdelningen i stället komma att betjänas av tre, varav två tänkas ha en gemensam central på gränsen mellan de två nordligaste distrikten, förslagsvis i Umeå. På bifogade karta (bil. 2) markeras med röda linjer gränserna för nuvarande fyra distrikt, med gröna linjer gränserna för de föreslagna nya distrikten, sex till antalet. Kartan talar för sig själv, vad angår Norrland. Där kräves det mesta arbetet, och där äro de största avstånden mellan gårdarna. Distrikten borde där icke vara större än i övriga delar av landet. Hur mycket angeläg-

nare äro icke upplysning och demonstrationer för jordbrukare, som icke i sin omgivning ha framstående studieobjekt att tillgå, än för jordbrukare, som på nära håll ha goda möjligheter att studera rationell foderförsörjning genom ändamålsenlig valkultur.

Motionärerna vilja hävda, att riksdagen genom att bevilja föreningen det äskade anslaget för upprättande av tvenne nya konsulenttjänster därmed lämnar ett väl motiverat stöd i strävandet att höja Norrlands självförsörjning och samtidigt landets försvarsberedskap.

Med anledning av vad sålunda anförts, få vi härmed hemställa,

att riksdagen ville bevilja Svenska Vall- och Mosskultur-föreningen de anslag för budgetåret 1940—1941, som kungl. lantbruksstyrelsen tillstyrkt, innebärande dels 205.000 kronor till upprätthållande av föreningens hittillsvarande verksamhet, dels 6.000 kronor till oundgängligen nödvändiga reparationer, dels 23.000 kronor till upprättande av två nya konsulenttjänster för verksamheten i Norrland.

Stockholm den 19 januari 1940.

Lage Svedberg.

H. Sten.

Sven V. Hansson.

C. Asplund.

Karl Aug. Johanson.

C. Fr. Carlström.

Torsten Caap.

Verner Söderkvist.

Gustaf Velander.

I motionen åberopade bilagor, nr 1 och 2, hava överlämnats till jordbruksutskottet.